

OSVRTI

Nacionalni euharistijski kongres

Zagreb — Marija Bistrica
8—9. IX. 1984.

Svečanu misu A. Klobučara pjevali su župski zborovi grada Zagreba pojačani župskim zborovima iz drugih gradova pod vodstvom dra Vladimira Babuša.

Veliko slavlje Nacionalnog euharistijskog kongresa za nama je. U drugim vjerskim listovima i časopisima, a i državnima, mnogo se govorilo i govorit će se o raznim aspektima toga slavlja; na *Svetoj Ceciliji* je da se, pa makar i kratko, osvrne na slavlje pod glazbenim vidom.

Nacionalni euharistijski kongres je jedinstveno slavlje na kojemu je sudjelovalo mnogo više od 400.000 vjernika. Vjerujem da se na ovim našim terenima nije *nikada na jednom mjestu i u isto vrijeme* našlo toliko mnoštvo. Kongres je u sebi uključio trostruko slavlje: završno slavlje proslave XIII. stoljeća pokrštenja Hrvata, Nacionalni euharistijski kongres i 300. obljetnicu pronalaska čudotvornog lika Gospe Bistričke. Marijanski vid slavlja počeo je, moglo bi se reći, održavanjem Marijanskog i Mariološkog kongresa 1971. u Zagrebu i Mariji Bistrici; u Solinu 1976. slavili smo početak krštenja Hrvata i gradnju prvog marijanskog svetišta Gospe od Otoka; Nacionalnom euharistijskom kongresu prethodili su župski, dekanatski, biskupski i metropolitanski kongresi. Slijedila su druga velika slavlja u Ninu, Biskupiji, u Rimu s istim ili sličnim sadržajem. Sva su ta slavlja više ili manje animirala našu Crkvu.

Liturgijsko-glazbenu komisiju za NEK sačinjavali su: dr. Antun Benvin, dr. Petar Zdravko Bla-

jić, dr. Franjo Komarica, vlč. Andrija Kopilović i tajnik NEKa dr. Antun Škvorčević. Veliku poteškoću za tu komisiju, kao i za čitav Središnji odbor, predstavljala je nepoznanica, tako reći do zadnjega časa, da li na Kongres dolazi ili ne dolazi Sveti Otac, jer bi njegova prisutnost bitno utjecala na čitav program slavlja. Kad se ipak konačno saznalo da ne dolazi, trebalo je definitivno razraditi liturgijski i svaki drugi program. Pošto je liturgijski program bio u glavnim crtama razrađen trebalo ga je »popuniti« glazbom. Komisija se savetovala i s profesorima Instituta za crkvenu glazbu. Nakon završetka svih kongresnih slavlja zna se što je bilo predviđeno, što se ostvarilo i kako bi možda bolje bilo da je bilo.

Kongresnu lozinku *Dodi, Gospode, Maranatha!* uglazbio je Anđelko Klobučar. Melodija je prihvatljiva i vrlo je dobro korištena u pripremanjima za Kongres i na samom slavlju.

Glas Koncila je nekoliko puta donio popis skladbi (popijevaka) koje je dobro uvježbavati za Kongres, a i na prigodnim liturgijskim listićima uvijek je bila otisnuta i po jedna popijevka iz tog popisa.

Sveta Cecilija je kao svoj prilog za dva broja donijela Klobučarevu *Svečanu misu* za četverglasni mješoviti zbor i orgulje (fanfare) uz alternaciju puka s napjevom iz VIII. koralne mise (*De ange-*

lis). Ta je misa s uspjehom otpjevana u zagrebačkoj katedrali na proslavi kardinalstva kardinala Kuharića. Od Središnjeg odbora bili su zamoljeni zborovi po domovini da tu misu nauče i pridruže se udruženim zagrebačkim zborovima. Odmah ću reći da je ta misa kudikamo bolje »odigrala« svoju ulogu u zagrebačkoj katedrali nego na bistričkom kongresnom slavlju. U katedrali je imala adekvatnije orgulje i nije bilo potrebno ozvučenje. To ozvučenje velikog zbora na Bistrici gotovo da je samom zboru više škodilo nego koristilo. Veliki zbor kojim je ravnao dr. Babuš a kojega je na neadekvatnom harmoniju-orguljama pratila prof. Hvalimira Bledšnajder, trebao je biti više stepenasto raspoređen, više izdignut (gotovo u ravnini oltarnog podija) i nadasve bolje ozvučen (kad je već bio ozvučen). I dirigent dr. Babuš i orguljašica prof. Bledšnajder u odgovarajućim prilikama ispunili su svoje uloge na najbolji mogući način. U istoj misi »upadima« puka ravnao je dr. Blajić koji je i inače s oltarnog podija s glavnog mikrofona predvodio pjevanje te kao solist pjevao odgovarajuće stihove psalama među misnim čitanjima i za vrijeme pričesti.

Na svečanom otvaranju Kongresa ulazak Papi-
na legata i ostalih visokih gostiju pratio je na katedralnim orguljama (koje čekaju temeljitu i vrlo skupu renovaciju nakon obnove katedrale iznutra) Anđelko Klobučar. Nakon toga je *Collegium pro musica sacra* pod ravnanjem s. Imakulate Malinka otpjevao Lukačićev *Canite et psallite*. Taj je naš poznati zbor u ovom slavlju sa svojim solistima: s. Cecilijom Pleša, Matišom Rajčićem i Željkom Puškarićem dao svoj uistinu veliki doprinos bilo u programu *Otvaranja*, bilo u *Bdijenju stoljeća* ili u programu naslovljenom *Hrvatsko iseljeničtvo*. Za ovo slavlje u pojedinim točkama bili su pojačani zagrebačkim redovnicama, bogoslovima i još nekim pjevačima. *Collegium* je svoje brojne točke izveo gotovo sve na pristojnoj umjetničkoj visini. Od solističkih nastupa posebno bih istaknuo proživljeno pjevanje odličnog Matiša Rajčića u Jeremijinoj *Tužaljci* u programu *Bdijenje stoljeća*. Isti zbor je još otpjevao Lukačićev *Panis angelicus*. U Svečanoj euharistijskoj večernji solističke dionice (stihove psasama) pjevali su solisti *Collegiuma* a čitav zbor je pjevao antifone. Pjevanje puka predvodile su redovnice kojima je ravnala s. Imakulata a pukom dr. Blajić. Slijedili su pozdravi uglednih gostiju, no kako se uvodni pozdrav kard. Kuharića nepredviđeno produžio, program pozdrava je prekinut radi primanja koje je priredio kardinal domaćin.

Veliko kongresno *Bdijenje stoljeća* u katedrali započelo je prologom kojega je u dalmatinskom napjevu otpjevao Blajić; sve druge brojne točke otpjevali su ili *Collegium* ili njegovi solisti kao solisti ili u duettima ili uz pratnju zbora. Čuli smo u tom *Bdijenju* otpjevane u različitim »aranžmanima« i stare molitve vjernika, vokaliza zadarski *Sanctus*, *Šibenska molitva* antifonu *Ja sam uskrснуće*, *Zbor Hrvatica iz Porina*, Vidakovićev *Gospodi pomiluj*, aklamaciju za Papu, Gundulić-Gotovčevu *Himnu slobodi*, zatim već spomenuti *Plač Jeremije proroka*, *Romarsku Slavenskoga*, bosanski *Zdravo Tilo Isusovo*, koralni *Salve Regina*, Odakov *Svrši stopi moje* te Magdaleničevu *Romarska*. Svoju ulogu u *Bdijenju* našli su gong, flauta, oboa, harfa i violine. Recitacije i pjevanja često su bili popraćeni ritmičkim pokretima dobro uvježbanih mladića i

djevojaka u narodnim nošnjama iz svih krajeva Hrvatske.

U *Krсноj službi* nakon Leščanovog *Dodite živomu vrelu* (s. Cecilija) potresno je djelovao Širolin *Vjerujete li, o Slaveni* iz Oratorija *Život i spomen slavnih učitelja sv. braće Ćirila i Metodija, apostola slavenskih* u izvedbi soliste Josipa Lešaja i zbora CPMS.

U čitavom tom dugom noćnom programu čini mi se da je najproduhovljeniji i najumjetničkiji bio *Euharistijski blagoslov* u kojemu smo čuli koral *Na Isusov se spomen sam zbor* i orkestar izmjenično, *Mozartov Ave verum* — violina solo Augustin Detić i *Divnoj dakle* — flauta solo Ivana Barčić. Iza jedan sat poslije ponoći završio je program *Bdijenja* pučkim pjesmama, a bio je započeo programom mladih koji su u maslinovim grančicama uz oduševljeno pjevanje duhovnih šansona ušli u katedralu i ispunili kor do groba kardinala Štepinca i Šepera.

Istovremeno se u Mariji Bistrici odvijalo tekstualno isto *Bdijenje* ali glazbeno popraćeno pučkim crkvenim popijevkama.

Sve što je bilo predviđeno za pjevanje na kongresnom slavlju u Mariji Bistrici tiskano je u *Vodihu* — prilogu *Glasa Koncila*.

Prije samog početka svečanog bogoslužja, dok je dr. Hoška animirao vjernike s. Cecilija i s. Imakulata su »uvježbavale« puk. Kad je Hoška zamijenio dr. Benvin, spiker i animator u svim kongresnim programima, Blajić je »uvježbavao« neposredno pred sam početak mise popijevke koje će se pjevati u procesiji i misi; ulogu orguljašice do kraja slavija preuzela je Hvalimira Bledšnajder a dirigenta glavnog zbora dr. Babuš.

Za vrijeme ulazne povorke više puta se ponavljala pjesma *Ti Kriste si vjekova* i *Dodite živomu vrelu*. O misi i o glazbenim točkama među biblijskim čitanjima već smo ranije govorili. Prvo čitanje pročitala je jedna djevojka; drugo čitanje je otpjevao jedan mladić u šibenskom napjevu dok je dr. Komarica otpjevao *Evandjelje* u bosanskom napjevu. Isti evanđeoski tekst otpjevan je zatim na staroslavenskom jeziku u napjevu istočne liturgije. Zazivima vjerničke molitve puk se pridruživao pjevajući koralni *Tebe molimo usliši nas*. Nakon pretvorbe pjevan je *Demoničev Tvoju smrt Gospodine*. Za vrijeme svete pričesti između pojedinih pučkih pjesama pjevala se kongresna lozinka. Kardinal Kuharić je u zanosu visoko intonirao *Tebe Boga hvalimo*. Oduševljeno pjevanje *Lijepa naše* zaključilo je kongresnu svetu misu. Euharistijski blagoslov i teoforičnu procesiju pratile su pučke euharistijske pjesme.

Spomenuo bih da su se sve kongresne liturgijske i paraliturgijske ceremonije odvijale upravo savršeno zahvaljujući glavnom ceremonijaru vlč. Andriji Kopiloviću.

Naši grkokatolici su u bistričkoj bazilici u popodnevnim satima otpjevali svečanu večernjicu *Moleben Bogorodici*.

Nakon Kongresa često je spominjano da je moglo biti više pučke pjesme, euharistijske i marijanske, kako bi se vjernička masa mogla »raspjevati«; s istog razloga da se mogla pjevati i koja pučka misa. Rekao bih da je prigovor donekle i opravdan.

Sve što je na kongresnom slavlju pjevano, pjevano je sa srcem Euharistijskom Bogu i Njegovoj Majci u čast i iz ljubavi prema časnoj prošlosti a za sretniju budućnost.

Petar Zdravko BLAJIĆ